

Adviesbrief

Aanbevelingen herstructurering subsiemodell 2016

November 2015

L.G. Smith Boulevard 26, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713/583-6051
Fax: (297) 5838956
E-mail: ser.aruba@hotmail.com

Aan : De Minister van Financiën
De heer A. Bermudez
L.G. Smith Boulevard 76
Oranjestad, Aruba

Ons kenmerk: SER - 471

Onderwerp: Aanbevelingen inzake de herstructurering van het
subsiemodel 2016

Oranjestad, 26 november 2015

Geachte Minister,

U hebt onlangs kenbaar gemaakt dat de overheid voornemens is om in 2016 een nieuw subsidie model te introduceren ten aanzien van subsidiëren van stichtingen.

De Raad juicht dit voornemen van de overheid toe aangezien er tot op heden de effectiviteit van het verstrekken van subsidies aan stichtingen nauwelijks werd geëvalueerd. Daarnaast geldt dat het toekennen van subsidies aan stichtingen meer dan eens het gevolg is van een lobby en niet per definitie aansluit op het overheidsbeleid. Naast het feit dat de controle op deze overheidsgelden tekortschiet, richt de overheidssubsidie van stichtingen zich op de beheersbaarheid en niet op de effectiviteit en kwaliteit van de diensten die door deze stichtingen worden geleverd.

De SER heeft in 2010 een rapport uitgebracht getiteld 'Subsidieverstrekking aan instellingen van openbaar nut'. In dit rapport werd er voornamelijk gekeken naar de effectiviteit en doelmatigheid van de subsidieverstrekking aan instellingen van openbaar nut. De Raad wenst in het kader van de herstructurering van het subsiemodel ten aanzien van de subsidiering van stichtingen opnieuw de aandacht te vestigen op de conclusies en aanbevelingen uit voornoemd SER-rapport.

Echter gezien de huidige financiële situatie, vindt de Raad het van groot belang dat stichtingen gaan toewerken richting financiële zelfredzaamheid en dat de overheid dit gaat stimuleren en faciliteren.

Een manier om financiële zelfredzaamheid van stichtingen te stimuleren en te faciliteren is door middel van de introductie van het concept van “sociaal ondernemen”. Sociaal ondernemen is een wereldwijd snel groeiend concept dat impact gemaakt heeft op sociaal economische ontwikkelingen.

Hoofdpijnen SER-rapport 2010 ‘Subsidieverstrekking aan instellingen van openbaar nut’.

Zoals eerder vermeld heeft de SER in 2010 een rapport uitgebracht ten aanzien van subsidieverstrekking aan instellingen van openbaar nut. Hieronder worden de hoofdpijnen van dit SER-rapport kort weergegeven.

Uitgangspunt van voornoemd adviesrapport is dat overheidssubsidies bijdragen tot een basis bestaansniveau. Op Aruba verleent de overheid subsidie aan instellingen die dit doel op sociaal en cultureel gebied beogen: de zogenaamde instellingen van openbaar nut. Deze overheidssubsidie was in dit adviesrapport nader onderzocht op coherentie, rechtmatigheid en doelmatigheid. Door de onbekendheid van subsidie als beleidsinstrument is ook een uiteenzetting van het begrip subsidie en haar belangrijkste soorten gegeven.

Uit het onderzoek is gebleken dat:

- *De subsidie aan de instellingen van openbaar nut onvoldoende juridisch onderbouwd c.q. ondersteund wordt.*
- *Het beoordelingsproces en de toekenning van individuele subsidieaanvragen (haast) niet transparant is en niet op basis van objectieve criteria wordt toegekend.*
- *Toezicht op en de toetsing van een rechtmatige en doelmatige besteding van de subsidie ontoereikend is.*
- *De subsidieverstrekking onderhevig kan zijn aan partijpolitieke manipulatie.*
- *Er geen bezwaarprocedure is ingebouwd.*

De noodzakelijke pijlers voor een coherent subsidieverstrekkingbeleid zijn:

- *Goede wet- en regelgeving*
- *Transparante en objectieve beoordeling van subsidieaanvragen.*
- *Rechtmatigheids- en doelmatigheidstoetsing*
- *Beroepsmogelijkheden bij de verantwoordelijke minister uitsluitend na toetsing van de afwijzing door de LAR- commissie.*

Stimuleren en faciliteren van financiële zelfredzaamheid

De Raad is van mening dat het stimuleren en faciliteren van financiële zelfredzaamheid bij overheidsstichtingen een belangrijk aspect moet zijn binnen de herstructurering van het subsidiemodel.

De overheid heeft hierin een doorslaggevende rol en zal dit op een zeer actieve wijze moeten trachten te bewerkstelligen, waarbij op een goede wijze financiële zelfredzaamheid gestimuleerd en gefaciliteerd wordt in plaats van 'geforceerd' wordt. Van forceren is er sprake wanneer de subsidiebedragen (plafond) geleidelijk zonder meer worden verlaagd, zonder dat er bij de stichting alternatieven en/of een plan tot financiële zelfredzaamheid bestaat of eventueel aangeboden wordt. Hierdoor zien de stichtingen zich genooddaakt om de financiële tekorten op stel en sprong aan te vullen uit bronnen waar zij niet over beschikken.

Het stimuleren en faciliteren van financiële zelfredzaamheid zal in het kader hiervan een beleidsvoornemen van de overheid moeten worden, waarbij het proces dat hiermee gepaard gaat, door de overheid wordt begeleid en geëvalueerd.

Sociaal Ondernemen

Sociaal ondernemen ook wel sociaal entrepreneurschap genoemd wordt wereldwijd een steeds doelmatige en efficiënte vorm voor stichtingen met sociale doeleinden om zelfredzaam te worden, doch is het voor Aruba een nog redelijk onbekend fenomeen.

Sociaal ondernemen is ondernemen met een maatschappelijke missie. Sociale ondernemers zoeken innovatieve oplossingen voor maatschappelijke uitdagingen. Een sociale onderneming levert net als elke andere onderneming een product of dienst en heeft een verdienmodel. Geld verdienen is echter niet het hoofddoel, het is een middel om de missie te bereiken. Het doel van de sociale onderneming is maatschappelijke meerwaarde creëren, ook wel 'impact' genoemd¹.

Voorbeelden van succesvolle sociale ondernemingen in Nederland zijn onder andere te vinden op de website van Public Space- Denktank en platform voor maatschappelijke ondernemingen².

---

¹ Bron: <http://www.social-enterprise.nl/sociaal-ondernemen/>

² Bron: Public Space: <https://www.publicspace.nl/initiatieven/sociale-ondernemingen/>

Hieronder twee voorbeelden;

Resto vanHarte is een keten van buurtrestaurants en biedt een plek in de wijk waar mensen elkaar kunnen ontmoeten. Zo wordt maatschappelijke integratie, participatie en samenhang gestimuleerd. Daarnaast biedt Resto vanHarte kansen voor mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt om weer aan het werk te gaan. Public SPACE heeft in de beginfase meegedacht over hun verdere groei en propositie naar allerlei financierende partijen.

Bron: website Public Space

Stichting Nour ondersteunt Marokkaanse ouders van kinderen met een ontwikkelingsstoornis. De stichting ondersteunt kleinschalige initiatieven op het gebied van onderwijs en dagbesteding voor kinderen in het zuiden van Marokko met kennis en praktische steun. Daarnaast streeft de stichting naar het vergroten van kennis en ervaring om de zorg in Nederland beter te laten aansluiten bij de mogelijkheden en vragen van Marokkaans-Nederlandse ouders van kinderen met autisme. Project Nour begon met een ontmoeting met een vereniging van ouders in 2012 en mondde uit in een boeiende samenwerking.

Bron: website Public Space

Op Aruba is dit een tamelijk onbekend fenomeen, doch kan de stichting Fundacion Cas pa Comunidad Arubano (FCCA) als voorbeeld genomen kunnen worden. Deze stichting heeft als doel om sociale woningen te bouwen en huisvesting voor de minderbedeelden in de samenleving te creëren en toegankelijk te maken. Daar waar de FCCA eerst in het begin van haar oprichting voornamelijk werd gefinancierd door Nederlandse fondsen en de Arubaanse overheid, kan gesteld worden dat tegenwoordig de financiering geschiedt mede door de opbrengsten van het aanbieden van andere diensten op gebied van real estate, villaprojecten en verzekeringen aan particulieren van hogere inkomensklassen. Het financiële succes van FCCA heeft er mede voor gezorgd dat deze tegenwoordig als een bank wordt gecatalogiseerd en aan de richtlijnen van de Centrale Bank moet voldoen. Dit heeft als nadeel dat er hoge bedrijfsvoeringkosten zijn voor de stichting. Daartegenover kan men wel spreken van hoge professionaliteit van de stichting.

De ontwikkeling die FCCA heeft doorlopen zou als voorbeeld genomen kunnen worden waarbij het uitgangspunt zou zijn dat de overheid de stichting en haar doeleinden financieel steunt tot het punt bereikt wordt dat de stichting zelfredzaam wordt geacht en van een stabiele financiële huishouden geniet. Immers, sociale ondernemingen functioneren, net als andere bedrijven, binnen een ecosysteem dat sterk wordt beïnvloed door overheden, financiële instellingen en kennisinstituten.

Voorwaarden voor succes

Voor het welslagen van het proces om te komen tot financiële zelfredzaamheid door middel van sociaal ondernemen is een aantal factoren van belang, namelijk:

- **Een juridisch kader:**

Sociale ondernemingen zijn gebaat bij een gepaste juridische positie (lees rechtsvorm) die hun maatschappelijke missie beter zichtbaar maakt. Deze juridische kaders zijn er niet op Aruba. Zonder de juridische kaders (lees wetgeving) zullen de bedrijfsvoerings- en fiscale kosten zeer hoog blijven voor de stichting.

- **Aanpassing binnen het subsidiemodel:**

Sociaal ondernemen betreft een sociale impact. Er zijn meer kapitaalverstrekkingen nodig en zal er, sectorbreed, invulling gegeven moeten worden aan het meten van impact.

De herstructurering van het subsidiemodel voor 2016 is een uitstekend moment om bestaande overheidsstichtingen te stimuleren tot sociale ondernemers waarbij de financiering mede wordt gezien als investering door de overheid aan de hand van een degelijk beleids- en bedrijfsvoeringsplan vanuit de stichtingen.

- **Algemene voorlichting:**

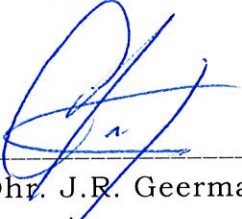
Aangezien sociaal ondernemerschap een relatief nieuw fenomeen is, is er nog veel behoeften aan onderzoek, informatie en voorlichting hieromtrent. Daarnaast is het van belang om de samenleving te stimuleren om diensten in te kopen bij stichtingen die aan sociaal ondernemerschap doen en zodoende deze een forse impuls kunnen geven.

De Raad wil in dit kader opmerken dat 'good governance' binnen de stichtingen goed van pas komt in de realisatie van financiële zelfredzaamheid door middel van sociaal ondernemerschap.

De Raad hoopt middels deze adviesbrief een bijdrage te leveren aan de invulling en beleid inzake de herstructurering van het subsidiemodel in 2016.

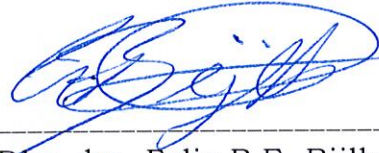

Hoogachtend,

Dhr. J.R. Geerman
Voorzitter
Sociaal Economische Raad

Dhr. drs. Felix R.E. Bijlhout
Secretaris
Sociaal Economische Raad

Cc: Minister van Algemene Zaken

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956

L.G. Smith Boulevard 134, Oranjestad, Aruba
Telefoon: (297) 583-2713
Fax: (297) 5838956